23ԻՆՆԱՅԵՆԷ Ս. 4359 1909 ԱՊՐԻԼ 15|28 ՉԱՐՇԷՆՊԻՀ 8 ՐԷՊԻ ԻՎԱԽԸՐ 1327)(15 ՆԻՍԱՆ 1325

ՄԷՋՄՈՒԱԻ ԱԽԲԱՐ

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAR
65, Grand'rue de Péra, Taxim, 65

ԱՊՈՆԴԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱԳԻՐ

		Մէճիտիկի	ոսկիով
Խարանպոլ իչին	Դրամ	60	35
Թաշրա իչին	»	85	45
Մէճարիի էճնէպկի իչին	Յրանկ	20	10

ՉԱՐՇԷՆՊԻՀ վէ ՀԱՍԱՐԱԿ ԻՐԹԷՍԻ
ԿԻԻՆԼԷՐԻ ՆԷՏԸ ՕԼՈՒՆՈՒՐ
Իլանաք իչին այրընա բազարլըգ :

مجموعهٔ اخبار
بك اوغلی تقسیم جاده‌سی نومرو ٦٥

ԹԷՊՇԻՐ

ՍՈՒԼԹԱՆ ՄԷՀԷՄՄԷՏ ԽԱՄԻՍ

Օթուզ իւչ սէնէ եվվէլ իտի քի, հէնուզ բէք կէնճ չաղտա օլտուղըմզ պիր զէմանտա, Պէյօղլընտա Շիշլի սօգաղընտա, պու կիւնէ տէկին այնի հալտէ պրագըմըշ օլան խալի պրատտա, քէնտի հիսապըմըզա «Մէճմուայը Հավատիս»ին թապ ու նէշրինի տէրէօճտէ իթմիշ օլտըղըմզ հալտէ, պիշարէ Պէյնճի Սուլթան Մուրատըն խալէվէյէ եէրինէ կէչէն Իքինճի Սուլթան Համիտին ճիւլուսը վուգուա կէլէրէք, նէշր իթտիկիմիզ պիր իլավէ իլէ թէպշիրի քէյֆիյէթ իթմիշ, վէ ֆէրտասը կիւն, պիզ վէ պիզիմ իլէ պէրապէրօ թարիխէ չըգան ղազէթալարտա, ատէթատէն օլան իպարաթը մախսուսէյի տէրճ իլէմիշ իտիք։

Պիշարէ գարընտաշընըն ուղրատըղը պիր ֆէլաքէթ իւզէրինէ, միլլէթի մուազամայը Օսմանիյէնին պախթ ու թալիինէ սահիպ օլան, տիւմէնի իտարէի տէվլէթի եէտը մախսուսընա ալան, թախթը ալիպախթը Օսմանիյէ ճիւլուս իտէն, վէ թաճը Բատիշահիյի գուշանան Իքինճի Սուլթան Ապտ իւլ Համիտ, ճիւլուսընտան հէտման ազ սօնրա, միլլէթին պաշընա պիր ճէլլատ քէսիլիպ, պիր զալիմի մէշհուր օլուպ, տէվրը սալթանաթընը պէրպատ իտէճէկի, թէմիզլէնմէզ սուրէթատ լէքէտար գըլաճաղը, օլ վագէթ քիմլէն խաթր ու խայալինէ կէլէպիլիր իտի։

Էկէրչի սալթանաթընըն իլք սէնէլէրի պիր թագըմ ղավայիլի խարիճէ վէ տախլիյէ իլէ կէչտիքտէն սօնրա, մահզա մէմլէքէթին խլան վէ մամուրիյէթինէ վէ թէպատասընըն ըէֆահ ու սաատէթինէ էսաս օլմագ իւզրէ, իլք տէֆա թէշքիլ իթտիկի Դանունը Էսասիյի մուհաֆազա իլէ, մէմլէքէթատ, հիւրրիյէթ, ատալէթ, միւսավէթ վէ ուխուվվէթ մէպտէլէրինին գաթիէն իճրասընա պիզզաթ խատիմ վէ ըէհպէր օլսա իտի, պու կիւն, սահիհէն պու միլլէթ ու միլլէթ, չօգ վէ ըէք չօգ իլէրի կիթմիշ, հէր թարաֆ՝ մամուրիյէթ վէ ըէֆահ քէսպ իյէմիշ, գուվվայը պէրրիյէ վէ պահրիյէ իհրազը մէթանէթ իտէրէք, եար ու աղեարընը հայրէթինի ճալիպ պիր տէրճէյէ կէթիրիմիշ, վէ վաթանըմըզընը գան պահասըյլա սաթընը ալընմըշ նիչէ գըյմէթատ մահէլլէրի չունընը պունուն էլինէ կէչմէմիշ օլաճաղը կիպի, պիթթապի քէնտի նամ ու չէօնրէթի տէ, թարիխատ վէ ումում Օսմանլըլարընը գալալէրինատ պիր խաթրէյի չիւքրան իլէ մահքիւք գալաճագ իտի։ Լաքին էօյլէ օլամատը։ Ապտ իւլ Համիտ, պիր Բատիշահա լաեըգ օլան պէօյիւքլիւկիւնիւ, ատալէթ վէ հագգանիյէթբէրվէրլիկի, միւլք ու միլլէթինին սահատէթ վէ թէրաղգըսը նէ կիպի վասըթալարա մէնութ իսէ, ծնլարը պիլէմէտի եախօտ տահա տօղրուսը պիլմէք իսթէմէտի։ Պիր թագըմ ֆասիա, ֆիթնէքեար, պէտխահ միւշավիրլէրինին թէշվիգաթ վէ թահրիքաթընա քէնտիսինի թէսլիմ իտէրէք, Դանունը Էսասիյի, տահա հէնուզ տօղմըշ իքէն, իկնթալ վէ մահվ իթտի։ Արթըգ օնտան սօնրա, քէնտի սուի իտարէսի վէ հարաքաթը պաշլատը։ Սէնէտէն սէնէյէ զուլմ ու թէատտի, հագգսըզլըգլար արթարգճա արթտը։ Իսլամ, Խրիսթիան էհալի, խուսուսա պիշարէ էրմէնիլէրիմիզ, կէօնակէօն իշքէնճէլէրէ, միւգաթէլէլէրէ, սիւրկիւնլէրէ, հապսարա, տէնիզ ալթընա իլգա իտիլմէյէ, զանն իտէրսինիզքի մահքիւմ օլմըշլար իտի։ Տահա պու գուրպանլարըն գանլարը գուրումամըշ, ճաբլարը ունուտուլմամըշ իքէն, սոն կիւնլէրտէ իրթիքեապ իտիլէն ֆէնալըգլար, ագթարըլան գանլար, չէվրիլէն մանօվրալար՝ պու Բատիշահը զալիմին իտարէյի զալիմանէսի ալթընտա իշպու միլլէթի մազլումընը պիւսպիւթիւն էզիլէճէկինէ, միլք ու միլլէթին թէմամիյլէ մահվ օլաճաղընա սալա վէ գաթա չիւպէ պրագմատը։ Իշթէ, պէօյլէ պիր ճան չէքիշմէք հալինատ պուլընտըղըմզ զէմանտա իտի քի, Միլլէթ ուեանտը, գօլ վէ գանատլարընը պաղլաեան էսարէթ զինճիրինի պիր իրբմը ազամ իլէ սէչքիլ գօրարտը, գէ արսլան կիպի չէճի վէ մէրտ ասքէրլէրի քէնտիսինէ վէքիլ իթթիխազ իտէրէք, օ պէօյիւք հագգսըզլըգա խաթիմ վէրտիրտի, վէ պունճա սէնէլէրտէն պէրու ումում միլլէթէ չէքտիրտիկի ճէվր ու ճէֆալարը լայըգ օլտըղը ճէզայը սէզայը թայէին իթտի։

Պինաէն ալէյհ, տիւն, «Մէճլիսի ումումիի միլլի սաաթ 3 բատտէլէրինատ իճթիմա իտիպ, Շէյխ իւլ Իսլամ էֆ.ենին Ֆէթվասը վէ մէճլիսի մէզքիւրը գարարըյլա Սուլթան Ապտ իւլ Համիտին իսալի վազը օլուպ, հէյէթը մէճլիսատէն Հարպիէ նէզարէթինէ վէրիլէն էմր իւզրինէ սաաթ $7^1/_2$ բատտէլէրինատ սթըլան 101 բարէ թօրլար իլէ Շէվքէթլու Պէյնճի ՍՈՒԼԹԱՆ ՄԷՀԷՄՄԷՏ ՐԷՇԱՏ հազրէթլէրինին միլլէթի Օսմանիէ Բատիշահը օլտըղը՝ իլան վէ թէպշիր օլունտը։

Պու պէօյիւք տագրգա կէօրիւլէճէք պիր մէնզարէ իտի։ Եա Բա՛պպ, նէ՛ ֆէվգէլատէ մէսէրրէթ, նէ՛ մահզուզիյէթ. թօրլարըն սէյլէրինի ալան պէօյիւք քիւչիւք պիւթիւն էհալի, սէնէլէրտէն պէրու, խուսուսիյլէ սոն կիւնլէրտէ չէքտիքլէրի ճէվր ու ճէֆալարը, ճաբլարը նահկէհան ունուտարագ, եիւզլէրի կիւլմէյէ, պիրպիրլէրինի թէպրիք իթմէյէ պաշլատը. զանն իտէրսինիզ քի, չօգլար, էվլէրինատ սրզամաեըպ, սէվինճլէրինի տիկէրլէրէ տէ իշնար իթմէք իւզրէ, սօղագլարա, ճաատլէրէ չըգտը. անը վահիտատ խանէլէրէ, մաղազալարա վէ տիւքքեանլարա՝ սանճաղլար, պայրաղլար չէքիլտի։

Էլհասլը, պէլքի ար ու հիճապլարընտան նաչի պաղը քէօչէ պուճաղլարտա գարանըզ դալմըշ, եախոտ թէվգէքի իտիլմիշ օլան քիմսէլէրտէն, պէտխահլարտան պաշգա, ասարը չաթարէթ վէ չաթիւմանի իթմէկէն քիմսէ պուլընմամըշ տըր։

Իմտի պիզ տէ, ումում միլլէթի Օսմանիյէնին պու սիւրուր վէ մէսէրրէթինէ իշթիրաք իտէրէք, կէչմիշին գարա կիւնէրի պունտան պէօյլէ ունուտուլմաճաղը, միլլէթի Օսմանիյէնին չիմտիյէ գատար չէքտիկի ուզուն ճէվր ու ճէֆա տէվրինէ իսթիմէ վէրիլէրէք, չէֆֆաղը խայր թուլու իտիպ, Մէչրութիյէթ, Հիւրրիյէթ, Ուխուվվէթ, Ատալէթ վէ Միւսավաթ էսասլարընա պինաէն, մէմալիքի Օսմանիյէ միւթէմէքքին պիճիւմէն միլլի միւխթէլիֆէնին նախի սատատէթ վէ ըէֆահ օլաճաղլարը, զէմանըն թէրաղգըեաթընտան իսթիֆատէ իտէճէքլէրի. վէ տիլ, բահիմ, թէրաղգըրէրվէր պիր Բատիշահընն զիյրի իտարէսինատ եաշամագլա միւֆիէթիր պուլընտաճաղլարը իւմիտ գավիսի վէ թէմէննիեաթլա,

ԵԱՇԱ՛, ՊԻՆ ԵԱՇԱ՛ ՍԷՎԿԻԼԻ ՎԷ ՇԷՎՔԻԹԼՈՒ ԲԱՏԻՇԱՀԸՄԸԶ

ՍՈՒԹԱՆ ՄԷՀԷՄՄԷՏ ՐԷՇԱՏ

ՀԱԶՐԷԹԼԷՐԻ

տուայը վահիպ իւլ Կտասընը ըէֆը պարկեահը Խիտա իյէրիզ։

* * *

ԽԱԼՂ ԳԱՐԱՐԸ

Տիւն սապահ Մէճլիսի մէպուսան վէ Ակեան սաաթ Յտէ պիրլիքտէ վէ Սաիտ բաշանը թատրը բրնատէթինատ իճթիմա իթմիշ տիր։

Սաիտ բաշա, պիր գաչ կիւնտէն պէրի, Ապտ իւլ Համիտին թէրքը սալթանաթ իթմէսինէ տաիր վիլայէթլէրտէն կէլմիշ օլան միւթէատտիտ թէլէկրաֆլարտան եաւլընըզ պիրինի օգուտմաղլէ, չիտտէթլի պիր ալգըշլա մէպուսանըն ֆիքրի իլան իտիլմիշ, վէ Սաիտ բաշա՝ խալղ գարարընը թէքլիֆ իթմէքլէ, պու թէքլիֆ տէրհալ գապուլ օլընմըշ, անճագ պու գարար՝ Շէրիաթը Իսլամիյէ վէ ահքամը Մէհէմմէտիյէ մուվաֆիգ օլմագ իւզրէ, ֆէթվա խոթիսալի իչին, տեանտան Ահմէտ Մըխթար բաշա վէ Մանասթըրը Իսմայիլ Հագգը էֆ., վէ մէպուսանտան Մուսթաֆա Ասըմ էֆ. իլէ ըէիս վէքիլի Թալէաթ պէյ Պապը Մէշյիսէթէ կէտնատէրիմիշլեր տիր։

Միւշարիլէյհիւմ սաաթ 6 բատտէլէրինատ Շէյխիւլ Իսլամ վէ Ֆէթվա Էմինի էֆ.լեր իլէ պէրապէր տաիրէի մէպուսանա կէլէրէք, բրնասէթ օտասընտա միւզաքէրաթ իլէ մէշղուլ օլմըշլար տըր։ Օրատա ֆէթվա՝ չէրիֆէ հիւքմիւնիւն Բէշատ էֆ. հազրէթլէրինէ թէսլիղի, վէ պունըն իչին Պոլու մէպուսը Հապիպ էֆ.նին կէօնտէրիմէսի թէնսիպ գելընմըշ տըր։ Հապիպ էֆ.՝ պիր զապիթ վէ պիր բոլիս իլէ Պէյնիքթաշտա Բէշատ էֆ. հազրէթլէրինին սէրայընա կիթմիշ տիր։ Միւշարիլէյհ, հէնուզ թրաշ օլմըշ վէ ըսթամպուլինինի կիյինմիշ օլտըգլարը հալտէ, սալօնը թէշրիֆլէրինատ, Հապիպ էֆ.՝ միլլէթին արզու վէ գարարընը թէպլիղ վէ պիր ազ սօնրա պիր հէյէթ կէլէրէք, քէնտիլէրինի ալաճագլարընը վէ իթթիսալ իւզրէ հարէքէթ իթմէլէրի լիւզումընը արզ իթմիշ վէ Բէշատ էֆ. հազրէթլէրի չու սէօզլէրի սէօյլէմիշ տիր. «Օթուզ իւչ սէ-» «նէ տիր իթիտալըմը մուհաֆազա իթտիմ։» «Պու միւտատէթ զարֆընտա ս տահմա միլլէ-» «թին սէլամէթ վէ սաատէթինէ տուալար» «իթտիմ։ Մ ատամքի միլլէթ պէնի արզու ի-» «տիեօր, մահթէթէքքիւր պու խրտմէթի» «գապուլ իտէրիմ։ Պէնիմ պիրինճի էմէլիմ» «Շէրը չէրիֆ վէ Գանունը Էսասի մուճիւ-» «պինճէ իճրան հիւքիւմէթ տիր։ Միլլէթին» «արզու վէ ամալընտան զերրէ գատար ին-» «տիրաֆ իթմէմ։ Ճէնապը Հագգ մուվա-» «ֆագըյէթ ինսան իտէրսէ, պախթիյարըմ։»

Պունտան սօնրա, հէյէթին նէ զէման կէլէճէյինի վէ քէնտիլէրինի նէրէյէ կէօթիւրէճէքլէրինի Հապիպ էֆ.տէն սիւալ իթմէլէրիյլէ, միւմայիլէյն՝ եարըմ սաաթա գատար հէյէթին կէլէճէկինի վէ քէնտիլէրինի պիրեաթ իչին Հարպիէ նէզարէթինէ կէօթիւրէճէքլէրինի պէեան իթմիշ տիր։ Ըէչատ էֆ. հազրէթլէրի՝ Հարպիէ նէզարէթինատ մուամէլէի լսզըմէ իյֆա իտիլտիքտէն սօնրա Խըրգամ չէրիֆի զիեարէթ իթմէք իւզրէ, թօր-գաբու սէրայընա կիթմէթ նիյէթինատ օլտըգլարընը իֆատէ իյլէմիշ վէ Հապիպ էֆ.տէ պու ճիհէթ քէնտիլէրինէ միւթէվազէֆ օլտըղընը արզ իթմիշ տիր։ Պու սըրատա Մէճլիսի մէպուսան՝ Սուլթան Ապտ իւլ Համիտին խալքի վէ Բէշատ էֆ. հազրէթլէրինին ճիւլուսը չէքլ ու թարզը հագգընտա միւզաքէրէ իթմէքլէ մէշղուլ օլուպ, զապթիէ նազրը սապրգը աեանտան Սամի բաշա՝ «Ֆաթիհ սուլթան Մէհէմմէտ խան Իսթանպոլը ֆէթհ իթտի։ Իքինճի տէֆա տա չիմտի ֆէթհ օլունըեօր։ Պինաէն ալէյհ Բէշատ էֆ. հազրէթլէրինէ «Սուլթան Մէհէմմէտ խանը խանիա» իւնվանը վէրիլմէլի տիր» տէմիշ, վէ պու թէքլիֆ գապուլ օլընմըշ տըր։

Պատէհու քեաֆֆէյի հուզզար թաղիմէն տեաղա գալգարագ, թարաֆը Մէշէյ խէթտէն վէրիլէն աթիտէքի ֆէթվա սուրէթի օգունմըշ տըր.

«Իմամ էլ Միւսլիմին օլան զէյտ՝ պաղը մէսաիլի մուհիմմէյի Շէրիէյի քիւթուպը Շէրիէտէն թայ վէ իխրաճ, վէ քիւթուպը մէզքիւրէյի մէն վէ խարգ վէ իհրագ վէ պէյթ իւլ մալտա թէպզիր վէ իսրաֆ իլէ մէսուղը Շէրի խիլաֆընտա թասարրուֆ վէ պիլա սէպէպը Շէրի գաթլ, վէ հապս վէ թախրիպը բայա վէ սաիր կէօնակէօն մէզալիմի իթիեատ իթտիքտէն սօնրա, սալահա բիւճու իթմէք իւզրէ ատա վէ գասէմ իթմիշ իքէն, եէմինինատ հանիս օլարագ, ատվալ վէ ումուրը Միւսլիմինի պիլ քիւլլիէ միւթէէլ գելաճագ ֆիթնէի ազիմէ իհտասընտա իսրար վէ միւգաթէլէ իյգա իթմէքլէ, մէնիէյի Միւսլիմին՝ զէյտը մէզքիւրը թէղալիւպինի իղալէ իթտիքլէրինատ, պիլատը Իսլամիյէնին ճէվանիպի քէսիրէսինատէն մէզպուրը մախլու թանըզգալարընա տաիր սախպարը միւթէվալիէ վիրուտ իտիպ, մէզպուրը պագասընտա ղարար մուհազգագ վէ զէվալընտա սալահ մէլհուզ օլմաղին, զէյտը մէզպուրէ էմանէթատէն վէ սալթանաթատան ֆէրաղաթ թէքլիֆ իթմէք վէ եա խալ իյէմէք սուրէթլէրինատէն հանկըսը էրպապը հալ վէ ազտ վէ էվյիայը ումուր թարաֆընտան էրճահ կէօրիւլիւրսէ, իճրասը վաճիպ օլո՞ւր մը։

«Էլճէվապ. օլուր։»

Իմտի Ապտ իւլ Համիտին խալկնէ միւթթէֆիգէն գարար վէրիլմիշ վէ պու գարար պիր չարէէք սաաթ ալգըշլանմըշ տըր։ Պատէհու ըէսմը ճիւլուսընն Հարպիէ նէզարէթինատ վուգուա կէլէճէկի վէ օրայա կիտիլէճէկի մէպուսանա թէպլիղ օլընմըշ տըր։ Ֆէթվանըն հիւքմիւնիւ Ապտ իւլ Համիտէ թէպլիղ իթ-

մէթ վէ Բէչաս էֆ. հազրէթլէրինի ալըպ Հարպիէ նէզարէթինէ կէթիրմէք ուզրէ մէպուսան վէ անանտան 5էր զաթտան միւրէքքէպ պիր հէյէթ թէշքիլ իտիլմիշ տիր։

Օրատան մէպուսան վէ անան՝ Հարպիէ նէզարէթիէ կիթմիշլէր տիր։ Սաաթ 7½տա պիր զապիթ, մէպուսան վէ անան նէզտինէ կէլէրէք, եէնի Բատիշահըն սաաթ 7¼տէ Պէշիքթաշտան հարէքէթ իթտիքլէրինի խապէր վէրմիշ վէ եարըմ սաաթ սոնրա, պօրու սէտալարընը միւթէգըպ, «Բատիշահըմ չօգ եաշա՛» տուսաը իշիտիլմիշ տիր։

Սուլթան Մէհէմմէտ խանը Խամիսհազրէթլէրի իսթիմպօթլա Սիրքէճիյէ վէ օրատան արապայա բաքիպէն, Պաղը Ալի վէ Տիվան եօլը թարիգիյլէ սաաթ 8պէ. բատէլէրինտէ Հարպիէ տարէսինէ ազիմէթ իթմիշլէր տիր։

Տարէքի մէզքիւրէյէ մուվասալէթլէրինտէ Սէլանիք միւզիգասը հիւրրիյէթ մարշընը չալմըշ տըր։ Անմէտ Ռիզա պէյ իլէ Անմէտ Մըխթար բաշա՝ Զաթը Շահանէյի իքինճի գաթտա իսթիգպալ իթմիշլէր տիր։ Սուլթան Մէհէմմէտ խան՝ Անմէտ Ռիզա պէյին էլինի թութմըշ, Անմէտ Ռիզա պէյ տէ՝ քէնտի Մէշրութիյէթ Բատիշահընին էլինի էօպմիշ տիւր։ Եէնի Բատիշահ հազրէթլէրի բէք նէշէլի վէ սէրպէսթ օրարագ մէրտիվէնտէն չըգմըշ վէ թախթը սալթանաթա ճալիս օլմըշ տըր։

Նէզալէրինտէ Շահզատէ Մէհիտ էֆ., մախտումլարը Ֆարուգ էֆ., Մահմուտ Շէվքէթ, Անմէտ Մըխթար, Բէրթէվ վէ Մահմուտ Մըխթար բաշալար պուլունմըշ տըր։

Եարըմ սաաթ իսթիրահաթտան սոնրա, Նագիպ իլէ էշրաֆ պիր տուա օգումըշ, վէ սաաթ 8ի 45 կէչէ աեան իլէ մէպուսան էլ թուռմագ սուրէթիյլէ ռէսմը պիյեսթը իճրա իթմիշլէր տիր։ Պու էսնատէ մուսիգա չալընմըշ, թօբլար աթըլմըշ վէ «Բատիշահըմ չօգ եաշա՛, եաշա՛սըն Մէշրութիյէթ» սէտալարը իշիտիլմիշ տիր։

Եանկըն գուլէսինէ, Զաթը Շահանէյէ մախսուս թուղրայը հավի սանճագ չէքիլմիշ տիր։

Սաաթ 9½ բատէլէրինտէ Թօր-գաբու սէրայընա կիտիլմիշ վէ Զաթը Շահանէ Պաղտատա քէօշկիւնաէ իքինտի նամազընը պիլիյիա, Խըրդաի չէրիֆի զիեարէթ իթմէքլէ տուալար օլընմըշ տըր։ Եէնի Բատիշահ, իսթիգպալ խէնլէրէ, «Էսսալիւմ ալէքիւմ» տէյի սէլամ վէրտիքտէն սոնրա, «Մուրատուլլահ պէօյլէ իմիշ» տէմիշլէր տիր, վէ կէնէ պիր մունասիպէթլէ, «Շիմտիէ գատար ֆահլի մուխթար տէյիլ իտիմ. պունտան սոնրա ինչալլահ միլլէթիմէ խըտմէթ իյլէրիմ» պուեուրմըշլար տըր։

Սաաթ 11 բատէլէրինտէ Սօղուգ չէշմէ, Պաղչէ գաբու վէ Ճէսրի ճէտիա թաբիգիյէ վէ խընճախընճ էհալինին եաշասըն, կէ՛ցցէ, դիթո՛ վէ վի՛վա սէտալարըյա Պէշիքթաշ սէրայընա ավտէթը Շահանէ վուգու պուլմըշ տըր։

Սուլթան Մէհէմմէտ խան հազրէթլէրի՝ Պէշիքթաշտաքի սէրայլարընտա իգամէթ պուեուրմագ արզուսընը իզհար իյլէմիշլէր տիր։

* * *

ԻԼԱՆԸ ՐԷՍՄԻ.— Ճիւլուսը Հիւմաեունը հազրէթը Բատիշահի միւնասիպէթը միւթէյէմմինէսլյէ, պու կիւնքի չարշէնպիհ կիւնիւ, պիլճիւմէ տէվարի հիւքիւմէթին թաթիլ վէ ադյամը իճրաի չէհրը ային իտիլմէսի, վէ իտարէի էօրֆիէ միւնասիպէթիյլէ կէճէ սաաթ 1տէն սոնրա սօգագլարտա տօլաշմասը մէմնու իսէ տէ, եալընըզ պու կէճէյէ մախսուս օլմագ իւզրէ, կէճէ սաաթ 3է գատար էհալինին կէզմէսինէ միւսաատ իտիլէրէք, օնտան սոնրա մէմնուիյէթը միւթթախըզէյէ բիայէթ օլընմասը վէ եալընըզ թէնվիրաթ վէ թէզհիմաթ իյլէ պիլիքթիգա, գաթիէն սիլահ վէ թիւֆէնք աթըլմասը, իտարէի ասքէրիէնին գարարը վագը իգթիզասընտան պուլընտըզը իլան օլունուր։

15 Նիսան սէնէ 325

Ա.ՊՏ ԻԻԼ ՀԱՄԻՏԷ ԹԷՊԼԻԴԻ ԽԱԼԼ

Ապտ իլ Համիտ խանը սանիյէ խալլինի վէ ֆէթվանըն հիւքմիւնիւ թէպլիղ իթմէք իւզրէ մէմուր իտիլէն հէյէթթ, Եըլտըզ սէրայընա մուվասալէթ իթմիշ վէ օրատա եալընըզ պաշ քեաթիպ ճէվաս պէյ պուլունմըշ տըր։ Հարէմ աղալարընտան պիրի վասրթասըյա խապէր կէօնտէրիլմիշ, վէ հէյէթ՝ Ապտ իլ Համիտ իլէ միւլագաթ իթմէք իւզրէ, պուլունտըզը Զիթ քէօշկիւնէ կիթմիշ տիր։ Հէյէթ, քէյֆիյէթի քէնտիսինէ թէպլիղ իտինճէ, Ապտ իլ Համիտ ֆէվզէլատէ գօրգմըշ վէ շու գատար քի, էվլատ վէ աեալընըն հայաթը թահթը թէէմինատէ օլտուզը պիլտիրիլինճէ, կէնիշ պիր նէֆէս ալմըշ տըր։

Ապտ իլ Համիտ, «Օթուզ իւչ սէնէ տիր պիրատէրիմի մուհաֆազա իթտիմ. պիրատէրիմին տէ պէնի մուհաֆազա իտէճէկինի իւմիտ իտէրիմ» տէմիշ, վէ Զըրազան սէրայընտա իգամէթինէ միւսաատէ օլունմասընը ըէճա իյլէմիշ տիր։ Հէյէթ էրքեանը, պու ըէճայա ճէվապէն, քէնտիլէրի անճագ խալլի թէպլիղէ մէմուր օլուա, պու պապտէ պիր շէյ սէյէմէյճէքլէրինի սէօյլէկէրէք, սէրայտան չըգմըշ, վէ Հարպիէ նէզարէթինէ կէլմիշլէր տիր։

* * Պիր բիվաեէթէ կէօրէ, Ապտ իլ Համիտ՝ մուհաքէմէ իտիլմէք իւզրէ, տիւն կիճէ Սէլանիյէ նագլ իտիլմիշ տիր։

* * *

ԵԷՆԻ ԳԱՊԻՆԷ

Մէճլիսի միլլի ումումսինին եէնի գապինէյի թէշքիլէ Անմէտ Ռիզա պէյի մէմուր իթտիկինի, վէ պու գապինէնին, շու եօլատա, եանի, Անմէտ Ռիզա պէյ՝ սատաբէթ, Հիւսէյին Հիլմի բաշա՝ տախիլէ, Հիւսէյին Ճահիտ պէյ՝ մէարիֆ, Ճավիտ պէյ՝ մալիէ, Ռիֆաթ բաշա՝ խարիճէ, Վիթալիս էֆ.՝ օրման, մատէն վէ Ներատունկեան էֆ.նին՝ թիճարէթ վէ նաֆիա նէզարէթլէրինէ թայէին իտիլիքլէրինի պաղը զազէթալար եազմըշլար իսէ տէ, պու հավատա հէնուզ թատիգ օլունմամըշ տըր։

ԵԱՇԱՍԸՆ ԳԱՀՐԱՄԱՆ ՕՍՄԱՆԼԸ ՕՐՏՈՒՍԸ

Իքինճի վէ Իւչիւնճիւ օրտուլարատան թէրթիպ օլընարագ, մանգա Մէշրութիյէթիմիզի թանքիմ իթմէք, վէ ասքէրիլիք շան ու շէրէֆինէ մուզայիր հալ ու հարէքէթլէրիյլէ Օսմանը օրտուսընըն չան ու հայսիյէթինի լէքէտար իթմիշ օլան ասքէրի տաիրէի ինթիզամա ալմագ մագսէտիյլէ Իսթանպօլա կէլմիշ օլան Հարէքէթ եախօտ Հիւրրիյէթ օրտուսընըն թէրթիպաթ վէ մուամէլաթը ասքէրիէսի, պիւթիւն ճիհանը հայրէթատ պրագմըշ, վէ այնի վագրթատա, թէքմիլ Իսթանպօլ էհալիսինին չիւքրանը ազիմինէ լաեըգ օլմըշ տըր։ Զիրա պու գահրաման ասքէրէր՝ ասբրլարատան պէրու չէքէսիզ սագլանմըշ օլան նամուսը ասքէրիի Օսմանիյի մուհաֆազա կիպի պիր մագսէտը ալիյի վիճուատ կէթիրտիքտէն պաշգա, վագթ ու զէմանըյա Տէրիսաատէթէ մուվասալէթլէրի տէ, Մէշրութիյէթի՝ Իսթիպտատըն բէնչէսինատէն, զուլմնատան գուրթարմայա էն պէօյիւք սէպէպ օլմըշ տըր։ Օ մուվասալէթ՝ պիր ազ տահա կէճիքսէ իսէ, Իսթիպտատա թարաֆտարլարընդն հէր հալտէ եինէ Միլլէթ ու Վաթանը մէզալիմու թէատրիյաթ ալթընտա թազեիգ իտէճէքլէրի մուհազագ, վէ հաթթա հէր իհթիմալ վէ բիվայէթէ կէօրէ, էմէյը պէտխանանէլէրինէ նայիլ օլմագ իւմիտի գալմատըզընտա, պիւթիւն մէմլէքէթի եաղմաեա, ամէնչէ վէ գըթթալա վէրտիրէճքլէրի չիւպհէսիզ իսէ։ Պինաէն ալէյհ Իքինճի վէ Իւչիւնճիւ օրտուլարընդ իշպու գահրաման ասքէրլէրի, վէ պունլարընդ պաշընտա պուլընանլար, էզճիւմէ Նեազի վէ Էնվէր պէյլէր, պաշ գօմանտանլարը Մահմուտ Շէվքէթ բաշա վէ պիւթիւն էօքեանը հարպ հէյէթի, էյհասըլ էն պէօյիւքտէն էն քիւչիւք զապիթէ վէ նէֆէրլէրինէ գատար, թարիխի միլլիյի Օսմանիտէ, պու բարլագ մուզաֆֆէրիյէթ վէ միւքէմմէլ մուվաֆֆագըյէթլէրիյլէ պիր մէվզուի մուհիմմ իհրազ իթտիքլէրի կիպի, ումումէն Օսմանը միլլէթինին, խուսուսէն տախի Իսթանպօլ էհալիսինի թէշքիլ իտէն պիլճիւմէկ միլէլի միւխթէլիֆէնին գալպլէրինտէ պօզուլմազ հարֆլար իլէ մուհարրէր պիր խաթրէի նիյմէթ վէ շիւքրան հէքք իմմիշլէր տիր։

Իմտի, պին եաշասընը՛ գահրաման էնվէր վէ Նիազի պէյլէր, Մահմուտ Շէվքէթ բաշալար վէ Հարէքէթը օրտուսընա իշիթրաք իտէն քեաֆֆէյի իմմրա, զապիթան վէ էֆրատը ասքէրիյէ։

ՇԷՀՐԻՄԻԶԻՆ ԶՈՒՄԱ ԻՐԹԷՍԻ ՎԷ ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆՔԻ ԱՀՎԱԼԻ

Մէշրութիյէթի թէէյեիտ վէ թազվիէ վէ ասքէրի խասսա արասընտա հասրլ օլան իթաաթսըզլըզը իզալէ իթմէք ամալը ուլուվիյէ իլէ Տէրիսաատէթ ճիվարընա կէլէն Իքինճի վէ Իւչիւնճիւ օրտուլարա մէնսուպ ասքէրի Օսմանիէ, էվվէլճէ, պաշ գօմանտան պիրինճի ֆէրիգ Շէվքէթ բաշա թարաֆընտան նէշր օլունան պէեանամէ մուճիպինճէ, ճումա իրթէսի սապանը տէօրթ ճիհէթատէն չէհրիմիզէ կիրմիշլէր տիր։

Պու ասքէրին պիրինճի ֆըրգասընընը բիշտարլարը Դալֆա քէօյիւնատէն Պօղազ իչի սահիլինէ գատար օլան մէսաֆէյի պիր գաչ կիւնտէն պէրի իշզալ իթմիշ օլուա, պու ֆըրգա, ճումա իրթէսի սապանը Քեազըտխանէ, Մասլագ վէ Շիշլի ճիհէթինտէն Պէյօղլը վէ Թաշ դըշլա թարաֆլարընա իլէրլէյէրէք, կէրէք Թաշ գըշլատա, կէրէք սաիր մէվգիլէրատէ վէ կէրէք Թագսիմ գըշլասընտա պուլունան ասքէրլէրի իթաաթա վէ թէրքը սիլահ իլէ չէքիլմէյէ տավէթ իյլէմիշ տիր։

ԹԱՇ ԳԸՇԼԱ.— Թաշ գըշլատա իւչիշնիւ սրտուեա մէնսուպ 4իւնճիւ ավճը թապուրը իլէ սիկէր 4 թապուր պուլունուպ, պունլար, վագը օլան թէքլիֆի խալիսանէյի գապալ իլէ, հագգսրզ նէրէ գան ատօքիւլմէսինէ մէյտան վէրմէյէճէք սուրէթատ տավրանանագ իքէն, իսեան թարիգինէ սաբարագ, կէլէն ասքէրլէր իւզէրինէ սիթէշ իճրասընա պաշլատըզլարընտան, Իւչիւնճիւ օրտու թապուրարը տա մուգապէլէ իթմիշլէր, վէ պունուն իւզէրինէ Մէքթէպը հարպիէնին թայիմ մէյտանընա գօնուլան սէրի սիթէշլի թօբլար իլէ մէզքիւր գըշլանընն մէքթէպէ նազըր անլընը թախրիպ իյլէմիշլէր տիր։

Թախրիպաթ արթընճա, իշինտէքիլէր՝ սիլահլարըյա տիշարըյա սիթըլարագ, խարիճէքի ասքէրլէր իւզէրինէ հիւճում իթմիշլէր իսէ տէ, Հիւրրիյէթ օրտուսը գահրաման էֆրատը թարաֆընտան իտիլէն չիտէթլի սիթէշին թէէսիրիյլէ պիր գըսմը թէլէֆ վէ միւթէպադիսի թէսլիմ օլմուշլար տըր։

ԹԱԴՍԻՄ ԳԸՇԼԱՍԸ.— Թագսիմ գըշլասընը իհանա իտէն ասքէրլէր տէ, ալէյ ուսուլ արզը թէսլիմիյէթ իյլէմէլէրինի սիլահ արգատաշլարընա սուրէթը ասսանէտ թէքլիֆ իթմիշլէր տիր։ Պու թէքլիֆին թէպլիղինատէն պիր ազ սոնրա գըշլանընն գուլէսի իւզէրինէ պէեաղ սանճագ չէքիլտիկինատէն, գան ատօքիւլմէքսիզին օրանընն իշզալ օլունապիլէճէկկի ղանն օլունմըշ իսէ տէ, մէկէր օ սուրէթլէ պէեաղ պայրագ քէշիտէսի՝ Հարէքէթի օրտուսը ասքէրինի գուրշուն մէնզիլինէ չէքիպ, պատէհու պիր եայըմ սիթէշ իճրասը մագսէտինէ մէպնի իմիշ։ Պու ալշագճա մագսէտ վագըֆ օլմաեան Հիւրրիյէթ օրտուսը ասքէրլէրի գըշլաեա եազլայընճա, տէհշէթլի պիր եայըմ սիթէշինէ տիւչար օլարագ, էբէյիճէ թէլէֆաթ վէրտիկինատէն, հէման կէրիյէ չէքիլմէքլէ, սիբէրլէրէ սըղընմըշլար, վէ պու տէֆա գըշլայը տէօյմէք իւզրէ պէրապէրլէրինտէ պուլունան թօբլարը՝ գըշլանընն իւչ ճիհէթինէ թայեին իտէրէք, քէմալը չիտէթլէ կիւլլէ եաղտըրմաեա պաշլամըշլար տըր։

Պուրատա բէք չիտէթլի պիր միւսատէմէ վուգու պուլմըշ, լաքին նիհայէթ գըշլա խարապ վէ իշինտէքի ասքէրլէր տախի թէէտիպ օլմըշլար տըր։

ՄԱԹՊԱԱՄԸԶ ՃԻՎԱՐԸ.— Թագսիմ գըշլասընա գարշը պու հարէքէթի վուգու պուլտրդը սըրատա, Ճատտէի քէպիրատ Ոսկերերան քիլիսէսի ագարէթի քէօշէսինտէ վէ գարշըսընտաքի գասապ տիւքքեանը եանընտա սիբէրլէնմիշ օլան էյլի գասար Հիւրրիյէթ ասքէրի իլէ Թաթսիմատ չէշմէյէ եագըն վէ էֆթօյաֆօն նամ պագգալ տիւքքեանը վէ կավնօսը քէօշէլէյինտէ պուլունան ասը ասքէրլէր արասընտա վուգու պուլան չիտէթլի թիւֆէնք ատէշի պիր գաչ սաաթ տէվամիթմիշ, վէ պու հայ՝ խանէմիզ վէ մաթպաամըզտան բայէյան կէօրիլմիւշ տիւր։ Իյթէ պու սըրատա, ճումա իրթէսի նիւսխէմիզտէ եազտըրմըզ պագը գազալար զուհուրա կէլմիշ, վէ խանէմիզ գարշըսընտա սաքին Ամէրիգա սէֆարէթի պաշ թէրճէմանը Մ. Կարճիօլը՝ բէնչիրէլէր գաբալը օլարագ պալգօնտա օթուրմըշ օլարը հալտէ, խարիճատէն կէլէն պիր գուրշուն՝ բէնչիրէ ճամբը տէլմիշ վէ միւմանիյէտէ թէստիւֆէլ պաշընտան խաֆիֆճէ եարալամըշ տըր։ Մէզքիւր ճիվար տիւքքեանլարը իլէ էվլէրինտէն գուրշունլարա հէտէֆ օլանլարտա իրիւլ ուֆագը տէլիքլէր աշըլմըշ վէ ճամլար գըրըլմըշ տըր։

Մաթպաամըզ խալգը, ճումա իրթէսի սապանը պու վագրայա շու սուրէթլէ խապէրտար օլմըշ տըր։ Ղազէթամըզ սահիպի իմթիեազը, սաաթ 10½տա, արապա իլէ տէմիր նագլ իտիլիրճէսինէ պիր սէս իշիթմէքլէ, եաթաղընտան գալգմըշ վէ ճատտէյէ նազըր բէնչիրէտէն պագմասընտա, պէշէր օնար երմիշլէր ատէտ պէյկիրլերին, սիւարիլէրի օլմաեարագ, Թագսիմ գըշլասը թարաֆընտան ալապլտիկինէ աշաղրյա տաղրու գօշարգլարընը վէ ազ սոնրա Ոսկերերան քէօշէսինին, թալիմխանէյին արգա ճիհէթինտէն կէլէն Հիւրրիյէթ ասքէրլէրի ճանիպինտէն իշզալ իտիլիպիկինի կէօրմիշ տիւր։—Մաթպաամըզ վէ խանէմիզ ճիվարընտան պահս իթտիկիմիզ հալտէ, չուրայը տախի մաէլմէմնունիյէ պէեան իտէրիզ քի, Ֆէրիտէ սօգաղը վէ ճիվարը էհալիսի, Հիւրրիյէթ օրտուսընն օ թարաֆա գատար եաեըլմըշ օլան գահրաման ասքէրլէրի հագգընտա հէր սիւրլիւ ասարը համիյէթքեարանէյի իպրազ իթմիշլէր տիր։ Ճիվարտա պուլընան խալի պիր խանէ՝ ասքէր մէճբուհլարընա խասթախանէ իթթիխազ իտիլմիշ օլարը հալտէ պազը էրքէք վէ խուսուսա գատընլար՝ պու մէճբուհլարը, խասթալարը թէտավիյէ միւսարաաթ իթմիշլէր, իլաճլար վէ սարիլ թէրթիպ վէ ինզար իյլէմիշլէր, վէ պէյնէլերինտէ բարա տէվշիրիպ, ֆրունտա պիր գաչ գուզու բիշիրթմէքլէ, զապթիյէրինին միւսաատէսիյլէ մէզքիւր ասքէրի չէճիայա թագտիմ իթմիշլէր տիր։

Ս. ՅԱԿՈԲ ԽԱՍԹԱԽԱՆԷՄԻԶ.— Ս. Յակոբ խասթախանէմիզին թալիմխանէյէ նազըր ճիհէթինտէն մէճլիս տաիրէսինէ տէ պիր կիւրլէ խապէթլէ, պիր միգտար զարար վէրմիշ վէ խասթախանէյին տիվարլարը՝ թիւֆէնք գուրշունլարընտան տէլիք տէշիք օլմուշ իսէ տէ, համա օլսուն նուֆուսսա զայեաթ օլմամըշ տըր։ Պունտան պաշգա, տախիլի խասթախանէյէ պազը ասքէր մէճբուհլարը գապալ օլընմըշ վէ էմրը թէտավիլէրինէ՝ Հոգաբարձութիւն հէյէթի թարաֆընտան, պիլճիւմէ ամբպպասընդն մուավէնէթ վէ իշթիրաքլյա տէվամ իտիլմէքտէ պուլընմըշ տըր։

(Պու պապտէ պարըզմըզ պիր մէքթուպ՝ Յունճիւ սահիֆէմիզտէ տէրճ իտիլմիշ տիր։)

ՀԱՐԷՔԷԹ ՕՐՏՈՒՍԸՆԸՆ ՍԱՂ ՃԷՆԱՀ ՀԱՐԱՒԵԱԹԸ.— Հարէքէթ օրտուսընդն սաղ ճէնահ բիշտարլարը օլմագ իւզրէ Սէլանիք կէօնիւլլիւլերինտէն կէօնտէրիլմիշ օլան իքի թապուր՝ պիր կէճէ էվվէլ Զէյթունի պրունը ֆապրիգալարընը իշզալ իթտիքտէն սոնրա, շլմէնարքէր խաթթընը թէագիպ իտէրիք։ չէհրէ կիրմիշլէր, վէ Եէտի-գուլէտէն Սէրայ պրունընա գատար կիտէն մէսաֆէյի թարաեա Ֆարաեա իլէրլէմիշլէր տիր։ Ահըր-գաբուտան Թօք-գա-

ՎՈՎՈՂԴՈՎԱԿ ՎԿՉՅՈՎ ՎԿՅՈՏՎ

Ամեն հարևանամեն քոչհամեն ողնվ-ում, դնմանեղ գեվրվմեհաոով յոկեվ։

«Ամեն Յոշվրեթով Ծրրվկ խվեռաթ վրրնվ-ում։ Ամեն Յոշվրեթով Ծրրվկ խվեռաթ վրրնվ-ում։ Ամեն հարևանեամեն քոչհամեն ողնվ-ում։»

Ամեն Յոշվրեթով Ծրրվկ խվեռաթ վրրնվ-ում։ Ամեն հարևանեամեն քոչհամեն ողնվ-ում։

ՀԱՅՐԱՊԱՏՈՒ

ԱՌՈՒՍՏԻ ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ուժգեան մեր սրտերի մեր ամբողջ մեր կեանքը

Թիւ 6 Հատուածներ Հայոց Լեռնաշխարհի Պատմութեան, Հրատարակեալ Գ. Գ. Գ.